

## THÔNG TIN

**BẢO HIỂM TAI NẠN LAO ĐỘNG Ở MỸ**

**T**ai nạn lao động là điều bất hạnh, không ai muốn, nhưng lại khó tránh được trong quá trình hoạt động sản xuất kinh doanh, làm tổn thương nguồn nhân lực, thiệt hại cho sản xuất, buộc phải chi phí phục hồi sức khỏe thể chất, tinh thần và phục hồi các chức năng nghề nghiệp cho người bị nạn. Đó là chưa kể nạn nhân bị mất khả năng lao động vĩnh viễn hay bị tử vong, thiệt mạng có người ăn theo sẽ để lại gánh nặng cho gia đình và cho xã hội.

Vì vậy bảo hiểm tai nạn lao động trong quá trình sản xuất kinh doanh là điều tất yếu ở các nền kinh tế nhằm buộc các doanh nghiệp phải áp dụng các biện pháp ngăn ngừa, hạn chế tối đa những trường hợp bất hạnh có thể xảy ra trong sản xuất.

Ở Mỹ, bảo hiểm tai nạn lao động được áp dụng đầu tiên ở bang Maryland (1902), rồi đến bang Montana (1909) và bang New York (1910). Nhưng những quy định về bảo hiểm tai nạn lao động ở 3 bang này chưa được chính quyền liên bang coi là hợp hiến. Mãi đến năm 1911, Tòa thượng thẩm Mỹ mới coi Luật bảo hiểm tai nạn lao động của bang Washington và bang Wisconsin là các đạo luật hợp hiến. Tới năm 1920 các đạo luật hợp hiến này được thừa nhận và áp dụng ở hầu hết các bang, còn 6 bang mãi tới cuối thập niên 40 của thế kỷ XX mới áp dụng các đạo luật này.

Trong những năm tiếp theo, bảo hiểm tai nạn lao động sản xuất chủ yếu thuộc thẩm quyền xử lý, giải quyết của các bang; chính quyền liên bang chỉ thực hiện chương trình bảo hiểm tai nạn cho viên chức nhà nước liên bang và cho các công nhân mỏ (mắc bệnh bụi phổi). Do vậy mỗi bang, kể cả quận Columbia, vùng

lãnh thổ Puerto Rico và đảo Virgin đều có chế độ bảo hiểm tai nạn lao động trong sản xuất kinh doanh của mình. Mặc dù chế độ bảo hiểm này đã được áp dụng rộng rãi ở Mỹ, nhưng nhiều người lao động ở một số bang vẫn nằm ngoài sự bảo trợ của chế độ bảo hiểm này. Trước hết đó là công nhân nông nghiệp, người làm thuê giúp việc gia đình và người làm thuê công nhật. Sau nữa là những lao động làm thuê ở các tổ chức từ thiện và các tổ chức giáo hội. Duy chỉ ở bang New Hampshire thì mọi nghề nghiệp đều được hưởng chế độ bảo hiểm tai nạn lao động.

Một số bang chỉ ưu tiên bảo hiểm tai nạn lao động cho những người làm thuê ở những ngành, nghề sản xuất nguy hiểm, có hại đến sức khỏe, không bảo hiểm tai nạn lao động cho các tập thể sản xuất, kinh doanh có dưới 5 lao động làm thuê.

Chỉ cho chương trình bảo hiểm các trường hợp rủi ro trong sản xuất là trách nhiệm của giới chủ. Số chi này tỷ lệ thuận với mức độ rủi ro ở từng doanh nghiệp cụ thể. Chẳng hạn, nếu lao động làm việc chủ yếu ở lĩnh vực văn phòng, bàn giấy thì số chi bằng 0,1% tổng tiền lương phải trả cho những lao động ở văn phòng. Đối với doanh nghiệp nhiều rủi ro trong sản xuất kinh doanh, thì số chi ấy bằng 20% lương của doanh nghiệp trở lên. Bình quân, chi bảo hiểm tai nạn sản xuất ở các doanh nghiệp vào khoảng 2,15% lương của công nhân.

Các chương trình bảo hiểm tai nạn lao động đều xem xét khả năng bồi thường cụ thể những tổn thương, thiệt hại gây ra cho nạn nhân. Thông thường, có hai loại bồi thường cho nạn nhân như sau:

- Bồi thường bằng tiền cho nạn nhân và cho người ăn theo nạn nhân, nếu nạn nhân bị chết;

• Trợ giúp y tế cho nạn nhân.

Trên thực tế trong thời gian qua cho thấy, trong tổng số tiền bồi thường cho nạn nhân, thì khoảng 60% bằng tiền mặt, phần còn lại (40%) bằng trợ giúp y tế. Tuy nhiên, trong thời gian gần đây, phần trợ giúp y tế thường xuyên tăng lên trong tổng số tiền bồi thường vì chi phí dịch vụ y tế tăng.

Trong tổng số bồi thường bằng tiền mặt (60%), thì trên 90% số tiền này là chi trả trực tiếp cho nạn nhân, phần còn lại là chi trả cho người ăn theo nạn nhân. Mức trợ cấp cho nạn nhân bị rủi ro trong sản xuất kinh doanh tùy thuộc vào mức độ thương tật và loại chấn thương, nhưng bị hạn chế ở tổng mức tiền bồi thường thương tật, tai nạn và mức lương hàng tuần của nạn nhân. Trợ cấp thương tật thường được tính là phần trăm (%) lương của tuần bị nạn. Ở đa số bang, mức trợ cấp tối đa là 66.7% lương trong tuần bị nạn; Ở bang Idaho - tối thiểu là 60% và tối đa là 90%. Tương tự, ở bang Washington là 60% và 75% tùy thuộc vào tổng số tiền bồi thường.

Còn trợ giúp y tế thì không bị hạn chế về tiền và thời gian. Chỉ có ở một số bang thì trợ giúp y tế bị hạn chế, nếu điều này liên quan đến bệnh nghề nghiệp hay dịch vụ nha khoa. Thông thường nạn nhân là người được bảo hiểm có quyền chọn bệnh viện chữa trị cho mình; trên thực tế việc lựa chọn này có thể được giao lại cho công ty bảo hiểm. Thông thường, trong các chương trình bảo hiểm tai nạn lao động ở Mỹ đều đề cập đến vấn đề phục hồi sức khỏe và chức năng nghề nghiệp cho người bị nạn. Do vậy, trong biên bản bồi thường sức khỏe và các chức năng nghề nghiệp đều nói rõ phục hồi chức năng nghề nghiệp bằng cách nào, chẳng hạn bằng cách đào tạo lại nghề hay bằng cách nâng cao học vấn để học nghề mới, thay nghề cũ, tìm việc làm phù hợp với sức khỏe còn lại của nạn nhân. Đa số trường hợp nạn nhân phải chữa trị thời gian dài mới phục hồi được sức khỏe. Trong trường hợp này, ngoài tiền thuốc, tiền công chữa trị chấn thương, nạn nhân còn được hưởng tiền ăn, ở và đi lại.

Ngoài những chi phí nói trên, nạn nhân bị chấn thương còn được hưởng một số dịch vụ trong khuôn khổ chương trình phục hồi các chức năng nghề nghiệp của liên bang và của bang, bao gồm khám kiểm tra sức khỏe, chữa trị vết thương, đào tạo nghề nghiệp, tư vấn cho nạn nhân tìm nơi làm việc phù hợp với sức khỏe và nghề nghiệp. Để nuôi ý chí tự lực, tự cường tích cực học nghề, tìm việc làm mới, không chịu ăn bám và trở thành gánh nặng cho gia đình và xã hội, nạn nhân luôn được tư vấn cân nhắc giữa việc nhận trợ cấp tàn tật, thất nghiệp và việc có được thu nhập với nghề nghiệp được đào tạo lại phù hợp với sức khỏe còn lại.

Đối với nạn nhân bị mất sức khỏe và khả năng lao động vĩnh viễn, thì được trả trợ cấp thất nghiệp hàng tháng. Nếu nạn nhân bị chết có người ăn theo, thì người ăn theo cũng được hưởng trợ cấp hàng tháng. Nếu nạn nhân không tự phục vụ được bản thân trong sinh hoạt hàng ngày, cần có người giúp đỡ, thì người giúp đỡ, phục vụ nạn nhân cũng được trả công phục vụ.

Đối với nạn nhân bị mất một phần khả năng lao động thì cần áp dụng phối hợp các biện pháp phục hồi sức khỏe, các chức năng nghề nghiệp - vừa chữa trị bằng thuốc, bằng động viên tinh thần, tâm lý, vừa bằng thuyết phục yên tâm học nghề, hướng nghiệp, giới thiệu việc làm thích hợp với sức khỏe còn lại để nạn nhân lạc quan tin tưởng ở ngày mai.

Trong những năm gần đây, khi thực hiện các biện pháp nhằm đảm bảo an ninh kinh tế, cuộc sống ổn định cho nạn nhân, người ta đặc biệt chú ý đến quan hệ qua lại giữa tiền trợ cấp xã hội trong khuôn khổ bảo hiểm nhà nước và quy mô nghề nghiệp, quy mô mở rộng khả năng phục hồi chức năng lao động và các chức năng xã hội cho những người bị tổn thương sức khỏe vì tai nạn lao động trong quá trình sản xuất ■

Nguồn: *Quản lý ở nước ngoài, số 5/2005*  
Liều Anh Đài Tổng hợp